

Congregation Ahawas Achim B'nai Jacob and David
A Shul, A Community, A Torah Way of Life In West Orange, New Jersey

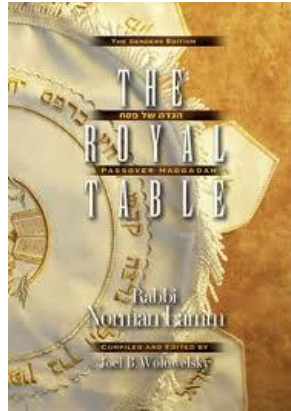
Haggadah's Greatest Hits

5781/ 2021

Rabbi Yosef Sharbat

A collection of Divrei Torah on the Haggadah to enhance your Pesach seder

1) RABBI NORMAN LAMM
"THE ROYAL TABLE"

המבדיל We need to exercise one particular faculty of the human psyche: the power to discern and discriminate and distinguish between the real and the fictional, the genuine and the artificial, right and wrong, licit and illicit. In a word, we need *Havdalah*. When we recite this prayer, we bless God who distinguishes between sacred and profane, light and dark, Israel and the nations, Sabbath and weekday. Jewish practice calls for us to recite this *Havdalah* on Saturday nights and at the end of holidays, not only over a cup of wine, but also during the *Amidah* of the evening prayer which marks the transition from holy day to weekday. And the Talmud requires that the *Havdalah* be recited specifically in the blessing which begins "*Atah honen le-adam da'at*," the blessing in which we pray to the Almighty for the gift of wisdom and knowledge and understanding.

The Rabbis explain the relevance of wisdom to *Havdalah*: "*im ein da'at, havdalah minayin*, if there is no knowledge, whence the ability to distinguish?" The ability to discern between values, to discriminate and to distinguish between competing claims, and therefore the ability to emerge whole from the manifold confusions that reign in life, requires *da'at* — special insight and the gift of intellect.

This holds true especially for those who live in both worlds — that of Torah and that of *mada'*, the secular cultures of our times. For those involved in this great mission, the dictum of the Rabbis, *im ein da'at, havdalah minayin*, is particularly meaningful. To straddle both worlds makes one subject to the danger of confusion between two realms. Straddlers most need the special divine gift of *da'at* or knowledge and insight, in order to be able to perform

As Kohelet put it, "It is good to hold on to the one thing and not lose hold of the other, for a man who fears God will succeed in both ways" (Ecclesiastes 7:18).

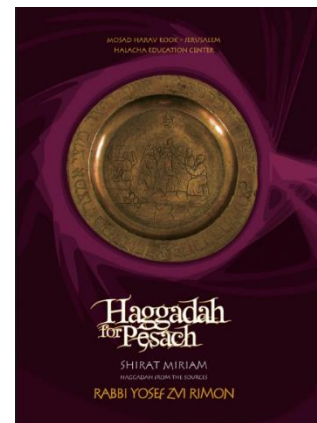
Why are we so stringent on Pesach?

Ari states that one must be very stringent on Pesach with regard to *chametz*, and must remove even the smallest quantity before the festival. However, according to the kabbalists, one must be especially stringent on Pesach regarding all the mitzvot, more so than during the rest of the year (*Pele Yo'etz* end of the topic of Pesach; Responsa *Eretz Zvi*, 32, and others). What is the connection between the festival of Pesach and greater stringency in performing the mitzvot?

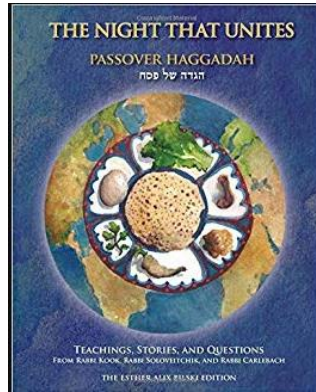
Imrei Emet of Gur explains this beautifully (see *HaSeder HaAruch* III:98). The **Mishnah** in Tractate *Zevachim* (2b) states that “all sacrifices that were offered not in their own name [with the proper intentions] are valid... except the Pesach sacrifice and the sin sacrifice,” which are not valid in such a case. Why? *Imrei Emet* explains that Pesach is the first of our festivals. On this day the Jewish People became free, emerged from the 49 levels of impurity into which they had sunk, and became servants of God. Therefore, it is especially important to be careful with the Pesach sacrifice, because the beginning sets the tone for all that follows, and if the beginning is proper, everything that follows will be proper.

Therefore on Pesach, the first festival of the year, we should be especially stringent with the Pesach mitzvot, because the way we act on this day will have great impact on the entire year. That is why, on the *Seder* night, we are stringent in washing our hands before eating *karpas* - we recognize the sanctity of this night, and hope to draw upon it throughout the entire year.

2) RABBI YOSEF ZVI RIMON “HAGGADAH SHIRAT MIRIAM”

3) RABBI AARON GOLDSCHIEDER “THE NIGHT THAT UNITES”

I. BREAKING THE MATZAH AS A SYMBOL OF SHARING

We break the matzah as a symbol of the poor man’s bread that the Jewish slaves ate in Egypt. One way of understanding this is that a poor person, who can never know where his next meal is coming from, breaks off a piece and saves it for later.

Rabbi Soloveitchik offered a different interpretation of the “poor man’s bread” that was eaten by the Jews in Egypt.

Although when we think of the enslavement of the Jewish people in Egypt, we usually think that all the Jews must have been equally burdened by it, but in truth that was not so. There were various degrees of slavery. Some Jews lived under better conditions, some worse. According to our Sages, one of the tribes, the tribe of Levi, was never enslaved. What this means is that some had access to food and some did not.

Those that did, claims Rabbi Soloveitchik, broke their bread and shared it with other Jews who had less. The Jews who were enslaved in Egypt would split their piece of matzah and share it with the poor who needed it; hence the term “poor man’s bread.” This is symbolized by the act of breaking the matzah in half: *Yachatz*. When we break the matzah as our forefathers did, it is a symbol of the *hesed*, the loving-kindness, and the solidarity of Jews toward their fellow Jews, their brothers and sisters, even under the harshest conditions.

ביאור נוסח הגדת הרמב"ם – "בבהילו יצאנו ממצרים" והא לחמא עניא

בנוסח ההגדה של הרמב"ם התחיל וז"ל, נוסח ההגדה שנהגו בה ישראל בזמן הגלות כך הוא, מתחיל על כוס שני ואומר בבהילו יצאנו ממצרים, הא לחמא עניא וכו', עב"ל. הקדים הרמב"ם להסדר מלים אלו "בבהילו יצאנו ממצרים", דכך מתחילין הסדר בזמן הגלות, דאף שעכשיו אנו בגלות, ונראה לנו הגאולה כדבר רחוק לפי אורך הגלות ושפלות מצבינו, מ"מ אנו זוכרים שבבהילו יצאנו ממצרים, באופן של חפזון ומהירות, וכך יבא גאולתינו ג"כ, שבשעה שרוצה הקב"ה לגאלנו, יגאלנו במהרה.

וכן כתב הספורנו פרשת מקץ על הפסוק ויריצוהו מן הבור (מ"א, י"ד) וז"ל, ויריצוהו מן הבור. כדרך כל תשועה ה' שנעשית כמו רגע, כאמרו כי קרובה ישועתי לבא (ישעיה נ"ז, א'), וכאמרו לו עמי שומע לי וגו' כמעט איביהם אכניע (תהלים פ"א, י"ד-ט"ז), וכך היה ענין מצרים כאמרו כי גרשו ממצרים (שמות י"ב, ל"ט), כאמרם שלא הספיק בציקן של אבותינו להחמיץ וכו'. וכן אמר לעתיד כאמרו ופתאום יבא אל היכלו האדון וגו' (מלאכי ג', א'), עב"ל.

הרי גילה לנו הספורנו יסוד, שכך היא דרך הגאולה של הקב"ה, שמביא הגאולה פתאום ובמהירות, וברגע אחד יוצאים משפלות הגלות והצרות לישועת ה'. כן היה אצל יוסף, כן היה במצרים, וכן יהיה לעתיד לבא.

ואחר שמעיקר עבודת הסדר בזמן הגלות הוא להתחזק באמונה וצפייה לישועה, מובן מה שאומרים בתחלת ההגדה בזמן הגלות – הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים, מתחילין עם המצה, שמורה על עצם הגאולה, איך גאל אותנו הקב"ה ממצרים, באופן של חפזון ומהירות, ומתחזקים מכח זה בהאמונה בהגאולה העתידה שכמו כן יגאל אותנו בקרוב, עד שמסיימים באמונה – השתא עבדי לשנה הבאה בני חורין, השתא הכא לשנה הבאה בארעא דישראל.

ואחר כל סיפור יציאת מצרים, שהעלה אותנו בחיזוק האמונה בהגאולה והצפייה לישועה, מתפללים על הגאולה בברכת אשר גאלנו, כן ה' אלקינו ואלקי אבותינו יגיעו למועדים ולרגלים אחרים הבאים לקראתנו לשלום שמחים בבנין עירך וששים בעבודתיך, ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים אשר יגיע דמם על מזבחך לרצון, ונודה לך שיר חדש על גאולתנו ועל פדות נפשנו, ומסיימים הסדר בצפייה – לשנה הבאה בירושלים, שמכח מה שעבר עלינו בגאולת מצרים מאמינים – כי פתאום יבא אל היכלו האדון שאתם מבקשים, וכימי צאתך ממצרים אראנו נפלאות.

קל דקפין ייתי ויכול
Whoever is hungry, let him come and eat!

The *mefarshim* wonder about this “invitation,” an offer made when it’s too late for any potential guests to accept it.

We are already in our homes, so what’s the point?

To answer this question, we need to reiterate that the point of this *leil haSeder* isn’t just to recount the story of *yetzias Mitzrayim* — it’s to tell that story to our children. It’s an evening dedicated to *chinuch*, to imbuing future generations with the light of who they are and what they represent.

The *Sfas Emes* says that the process is referred to as a Seder, because it creates the Seder, the order, which defines our home throughout the year. The *leil haSeder* tells us who we are.

So this statement, “Whoever is hungry, let him come and eat,” might well be meant not for the potential guests, but for ourselves: it’s a mission statement, a resounding message to our children about what we stand for.

We are people who welcome guests. We are people who see food as means to satisfy others, who won’t enjoy ourselves if we aren’t providing joy to others.

Parashas Emor is known as *Parashas HaMo’adim*, since the *parashah* contains the halachos and details of the Yamim Tovim. Pesach to *sefiras ha’omer* to Shavuot, and then, before continuing with Rosh Hashanah, there is a seemingly unrelated *pasuk*.

U’v’kutzrechem es k’ztir artzechem... When you reap the harvest of your Land, you shall not completely remove the corner of your field during your harvesting, and you shall not gather up the gleanings of your harvest. Rather, you shall leave these for the poor person and for the stranger... (*Vayikra* 23:22).

Why the interruption in middle of the topic?

Rashi says that there’s a lesson inherent in the mitzvah of *matnas anyim*, providing for the poor. One who gives gifts to the poor is considered to have built the *Beis HaMikdash* and brought a *korban*, which is the theme of the *perek*.

Perhaps there is another message here as well.

Rambam (Hilchos Yom Tov 6:18) tells us that the proper way to celebrate Yom Tov is by sharing the plentiful feast with the destitute

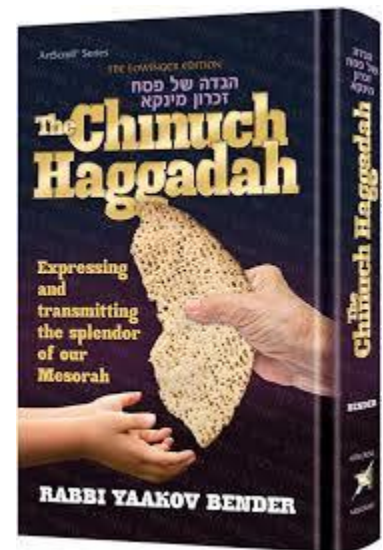
and lonely. “One who locks the gates of his courtyard and eats and drinks with his children and his wife, without feeding the poor and the embittered, isn’t rejoicing with his *simchah*, but with his own appetite...”

This *pasuk* in the midst of *Parashas HaMo’adim* is an eternal reminder of what gives *simchas Yom Tov* its essence: when the happiness includes others, then it’s a true celebration.

We open the Seder with a resounding message about who we are and what we stand for: the richness and bounty of a Yom Tov is meant to be shared with others.

Otherwise, there is nothing to celebrate.

5) RABBI YAAKOV BENDER
“THE CHINUCH HAGGADAH”

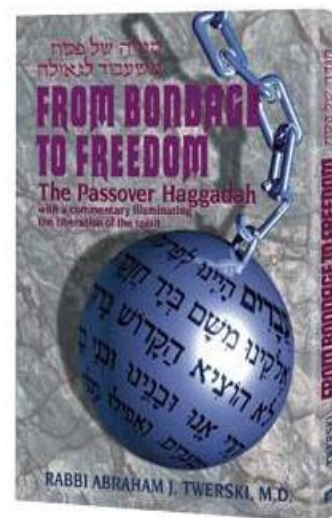

6) RABBI DR. ABRAHAM J. TWERSKI
 "FROM BONDAGE TO FREEDOM"

The "Four Questions" emphasize yet another aspect of spirituality: the ability to live with conflict. The emphasis of modern psychology on the resolution of contention has resulted in people eschewing all conflict. Living with ongoing stress has become unthinkable, and many individuals who find themselves entangled in struggles that are not readily resolvable may attempt to escape therefrom by rather desperate methods, not the least of which is seeking the oblivion or euphoria of alcohol, mind-altering substances, or diversionary activities.

The loss of tolerance for conflict has had a profound impact on interpersonal relationships as well as on the intrapersonal psyche. The unprecedented divorce rate is, to a great measure, due to the inability to withstand conflict, and to seek immediate relief from all frustrating situations.

The "Four Questions" point out that the Seder, the feast of spirituality, is characterized by the co-existence of conflicting ideas. We eat the dry matzah, the bread of the slave, and the bitter herbs to commemorate our enslavement, yet we recline on couches and dip appetizers into dressings according to the custom of the free and wealthy nobility. How can we reconcile these opposites?

The answer is that we do not need to reconcile all conflicts. The concept of freedom as espoused in Torah is quite distinct from the secular concept. According to the latter, the ultimate aim of freedom is the absence of all discord, a state rarely encountered in reality. Torah freedom includes the capacity to live *with* stress, and to be able to achieve serenity in the face of conflict.

7) RABBI ELIMELECH BIEDERMAN
 HAGGADAH BE'ER HA'CHAIM

• יכול מראש חודש •

התחדשות ו'גוטע זמנים' צריך לעבוד את הקב"ה, לזאת אמרה תורה "ביום ההוא", שבכל יום ויום ימלא חובתו בעולמו, אך אחתי ישנם החושבים דרך כאשר הכל מאיר לפניהם בבחינת "ביום ההוא" אז יעבדו את בוראם, וזה הסלקא דעתא של "יכול מבעוד יום" כאשר הכל מאיר כאור היום, אך האמת אינה כן אלא "בשעה שיש מצה ומרור מונחים לפניך", בין בעת שמחה ובין בעת צר ומצוק כפי שמרמזים המצה [שהיא לחם עוני] והמרור, גם אז חובת כל אדם לעשות נחת רוח לבורא יתב"ש.

סיפר החסיד רבי מרדכי מירנץ שליט"א, שבלייל הסדר בשנה הראשונה אחר המלחמה זכה להיות סמוך על שלחנו של הרה"ק בעל ה'בית ישראל' מגור זי"ע, ואמר לדרוש בדרך רמז את מאמרם (מכילתא פרשת בא סימן יז) "והגדת לבנך ביום ההוא לאמר - שומע אני מראש חודש, תלמוד לומר 'ביום ההוא', אי ביום ההוא יכול מבעוד יום, תלמוד לומר 'בעבוד זה' בשעה שיש מצה ומרור מונחים לפניך על שולחנך", דהנה ישנם אנשים הסוברים שרק "מראש חודש", דהיינו זמן של

יוסף שהוא שנאת אחים בינינו לבין עצמנו.

ועוד אען ואומר שגם בדורנו אנו סבלנו על שכמנו את שלשת הגזירות "עלי היו כולנה". היטלר ימ"ש ורוצחיו הנאצים "גוי עז פנים" אשר לא ישא פני זקן ונער לא יתון" ביקשו להשמיר להרוג ולאבד כמו עשו ופרעה לפניו, ולאחר שבחמלת ה' ירדו בדם שאולה ימ"ש, קם עלינו סטאלין וקלגסיו הבולשביקים ימ"ש וגזרו להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך, כלבן והיונים וגם מהם נושענו כחמלת ה', אך הקשה מכולם גזירת "יוסף" שנאת אחים "היא שהחריבה את ביתנו ושרפה את היכלנו ועדיין מרקדת בינינו" ממנה עדיין לא נושענו, דגזירה זו, בנו היא תלויה ועלינו מוטל לעקרה מקרבנו ולא להשאיר לה שריד ופליט.

ובזמן שישראל באגודה אחת אין כל אומה ולשון יכולה לשלוט בהן!

(ולכאורה נראה שביקש לעקור את הכל כשאמר הבנות בנותי והבנים בני וכו' בראשית ל"א מ"ג, ועיין בצרור המור בפרשת ויצא בשם הזוה"ק דלבן לא בא להרוג את יעקב בחרב ובחנית אלא רצה לאבדו כדיבור ע"י כישוף ונחש ולכן אמר לו הקב"ה השמר לך פן תדבר עם יעקב. אך בספר הישר סוף פרשת ויצא איתא דלבן שלח שליחים אל עשו וביקשו שיהרוג את יעקב. וע"ע באונקלוס (דנ"ט כ"ו ה') "ארמי אובד אבי לבן ארמאה בעא לאובדא ית אבא" וכמו"כ בתרגום יונתן. ובספר האורה לרש"י (עמד ק"ה) כתב שלבן רצה לעקור הכל עד שאמר לו הקב"ה השמר לך, ולא פירשו באיזה אופן רצו לעקור את הכל, וצ"ע. ובעלי הפלפול פירשו שע"י שרצה להרוג את אליעזר וכידוע שלח קידושין שמת המקדש אסור בכל הנשים שבעולם שמה היא ערוה לאשתו).

8) RAV ASHER WEISS
"MINCHAT ASHER"

צא ולמד מה ביקש לבן הארמי

מה ענין לבן הארמי ליציאת מצרים. אלא שאחר שאמרנו שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו והקב"ה מצילנו מידם, ידוע נדע שלא רק לכלותינו כליון פיזי בחרב ובחנית זוממים אויבינו אלא אף לכלותינו כליון רוחני, וכל ליל הסדר מושחת על כפילות זו ועל ההדגשה שבגלות מצרים עמדו אבותינו גם בגלות וסכנה גשמית כאשר פרעה גזר עליהם להרוג כל זכר, וגם בסכנה רוחנית כאשר גזר לבטלם ממצותיהם ועבודתם הרוחנית, ואנו מודים בלילה הזה על נאולתינו ועל פדות נפשנו דהיינו הצלה גופנית והצלה רוחנית.

ובדרך זה אומר בעל ההגדה שפרעה ולבן הם שתי הסכנות הגדולות האורכות לנו בכל דור ודור, פרעה שבא להשמידנו השמדה פיזית, ולבן שלא מצינו שבא להרוג אלה שמיד, ואעפ"כ בקש לעקור את הכל.

וגם בימי אבותינו קמו עלינו המן שכעשו ופרעה בקש להשמיד להרוג ולאבד, והיונים שבקשו כמו לבן לעקור את הכל להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך.

וחנה אמר יעקב אבינו לבניו כשבקשו ממנו את בנימין בנו להורידו מצרימה "אותי שכלתם יוסף איננו, ושמעון איננו ואת בנימין תקחו עלי היו כולנה" (נחלשים מ"ז ל"י) וידוע בשם הגאון מוילנא (וכן מונח נטו"מ ז"ס

רענן סוף מ"ז) דכאשר יעקב חשש לבקש את הברכות מיצחק במרמה פן יקללנו אמרה לו רבקה "עלי קלתך בני" (נחלשים כ"ז י"ג) וביאר הגר"א דעלי ר"ת עשו לבן יוסף, ורבקה רומזת ליעקב שנגזר עליו מן השמים לסבול את סבלם, של עשיו אחיו, של לבן, ואת קצפו של יוסף, וגזירת שמים היא ולא יוכל להמלט ממנה, וזה שאמר יעקב לבניו בערוב ימיו, "עלי היו כולנה" הלא שלשת הגזירות הללו כבר היו עלי ומה לכם עוד לשכל אותי מבנימין בני! (ואכן נתגלה שלא גזירה היא זו אלא משועש גדולה)..

ולבי אומר לי דגם שלשת אלה, עשו לבן ויוסף יצירה הם לבני יעקב לדורותיהם ככל מעשי אבות שהם יצירה לבנים (רמז"ן ר"ש ספר שמו"ט), ומה שאירע ליעקב ונגזר עליו נגזר גם על זרעו בכל דור ודור, בינו נא שנות דור ודור, גולה אחר גולה, גולה וסורה. לכשנתבונן נבחין שגלות ישראל מתחלקת לשתי פנים, היה נגזר עלינו גזירת הריגה וכליון כגזירת המן ואחשוורוש, וזו גזירת עשו שזמם להרוג את יעקב אבינו, אך יש נגזר עלינו גזירת שמד וביטול התורה והמצוה כגזירת היונים, וזו גזירת לבן הארמי שבקש לעקור את הכל, אך לא להרוג ולאבד. אמנם לכל אלה יכולנו בחסדי שמים אך הקשה מכולם גזירת

9) RAV ASHER WEISS
"MINCHAT ASHER"

ולפי זה מוכן שאמר הקב"ה לישראל
מה תצעק אלי, דבר אל בני
ישראל ויסעו" ואם יסעו בני ישראל
לתוך הים ויכנסו לתהומות ויבטחו
באביהם שבשמים שיציל ויושיע
משבולת מים, אזי בכח הבטחון ינצלו
אף במיעוט תפילה.

ואפשר עוד דבאמת לא היו בני
ישראל ראויים להגאל, משום
חסרון אמונה שבהם דהלא טענו כנגד
משה המבלי אין קברים במצרים,
ונזקקו לתשובת המשקל ולחזיון במדת
האמונה כדי שיהיו ראויים להגאל, וזה
שאמר הקב"ה למשה מה תצעק אלי
דבר אל בני ישראל ויסעו, וכאשר
יכנסו לתוך הים ויבטחו בקב"ה
שיצילם בכך תגדל זכותם ויתקנו את
אשר עותו ויהיו ראויים לנס.

ר' פנחס מקוריץ כשיבא על האדם צרה
גדולה לא יתפלל רק יבטח בה' כמ"ש
"מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל
ויסעו", ולמדנו מדבריו דכח הבטחון
בכחו להשלים את כח התפילה (וכנר
הארכמי נמק"ל לנאר דכח הנטמון להגין על
הכוטם ולהנטיט שהקנ"ה ימלא נטמוטו
וכדמני "הנטוט נה" סקד יסוננו" (מהליס
ל"ג, י), וביאור הדבר, דהלא כל כח
התפילה אינו אלא בכך שע"י תפלתו
גורם האדם לפתוח לעצמו שערי
השפע בריבוי הרחמים והחסד וברכה
נגזרת מלשון בריכה וריבוי כמ"ש
הרשב"א (נש"מ מ"ה ס"י נ"א) ושפע זה
מתרבה ויורד גם בכח מצות הבטחון.

ואפשר דלכן כאשר התפלל משה
לרפואתה של מרים, שהיתה
צדקת גמורה ומסתמא עז היה בטחונה
בהקב"ה הרופא כל בשר ומפליא
לעשות לא האריך אלא קיצר עד
למאוד, אך כאשר התפלל על בני
ישראל לאחר חטא העגל, שהקב"ה
ימחול לעונם ולא על ענין מסויים ולא
היתה השלמת הבטחון במקום
התפילה, ראה משה רעיא מהימנא
צורך להתנפל ולהאריך בתפילה.

ונצעק אל ה' אלקי אבותינו

איתא במכילתא (נשלם ריש פרשה ג) "ר'
אליעזר אומר, אמר הקב"ה
למשה בני נתונים בצרה ואתה עומד
ומרבה בתפלה מה תצעק אלי, שהיה
ר' אליעזר אומר, יש שעה להאריך ויש
שעה לקצר, א-ל נא רפא נא לה זה
לקצר, ואתנפל אל ה' הרי זה להאריך".

ובעין זה בספרי סו"פ בהעלותך
"שאלו תלמידיו את ר' אליעזר
עד כמה יאריך אדם בתפלתו, א"ל אל
יאריך יותר ממשה, שנאמר ואתנפל
לפני ה' כראשונה את ארבעים היום
ואת ארבעים הלילה, ועד כמה יקצר
בתפילה, אמר להם, אל יקצר יותר
ממשה שנאמר א-ל נא רפא נא לה, יש
שעה לקצר ויש שעה להאריך" וע"ע
כע"ז בברכות ל"ד ע"א.

וחנה חז"ל לא פתחו לנו שערי אורה
למצת עת וזמן לכל חפץ, עת
להאריך ועת לקצר, ולא נגלו לנו
תעלומות חכמה לדעת מדוע משה
רבינו לפעמים האריך ולפעמים קיצר,
אך מו"ר כ"ק מרן מצאנו זצ"ל היה
רגיל לומר בשם האמרי פנחס להרה"ק

הַיָּם רָאָה וַיִּנָּס
The sea saw and fled

10) RABBI YISSOCHER FRAND"
"RABBI YISSOCHER FRAND ON
THE HAGGADAH"

Living Al Kiddush Hashem

Chazal (*Bereishis Rabbah* 87:8) famously teach that the Yam Suf fled when it saw Yosef's coffin.

The *Shemen HaTov* wonders why it was necessary to rely on the age-old merits of Yosef HaTzaddik, when the Gemara (*Sotah* 37a) teaches that *Bnei Yisrael* had a brand new merit: When they stood before the raging sea, an argument ensued as to who should lead

Bnei Yisrael into the water, until Nachshon ben Aminadav of Shevet Yehudah jumped in first. Even this act didn't quite cause the sea to split; only when Nachshon was on the verge of drowning did the Yam Suf finally split.

Obviously, both teachings of Chazal are true; the merits of Nachshon and the merits of Yosef were both necessary in order to cause the sea to split. But why wasn't Nachshon ben Aminadav's *mesirus nefesh* enough to cause the sea to split?

The *Shemen HaTov* offers a beautiful answer that explains not only this historic event, but also leaves us with a message for life.

Kiddush Hashem comes in two varieties: there is dying *al Kiddush Hashem*, and *living al Kiddush Hashem*. Which one is greater?

The Midrash is teaching us that *living al Kiddush Hashem* is greater.

Not to minimize the challenge or the tremendous heroism it takes for a person to decide to give up his life *al Kiddush Hashem*, but once that decision is made, he — quite literally — doesn't have to live with the consequences. Furthermore, the decision is (hopefully) predicated on the recognition that he will be considered a *kadosh*

and will have earned a share in Olam Haba that's not accessible to anyone who has not given his life to sanctify Hashem's Name.

Self-preservation is one of the most powerful human instincts, and we cannot minimize the courage it took for Nachshon ben Aminadav to jump into the Yam Suf and continue walking until he nearly drowned. But at worst, he would have died *al Kiddush Hashem*, having carried out Hashem's instructions to go into the water, and he would go directly to the Next World for the commensurate reward.

Living al Kiddush Hashem does not come with the exhilarating feelings of dying *al Kiddush Hashem*. And when a person decides to live *al Kiddush Hashem*, he has to live with the consequences of that decision, sometimes for the rest of his life.

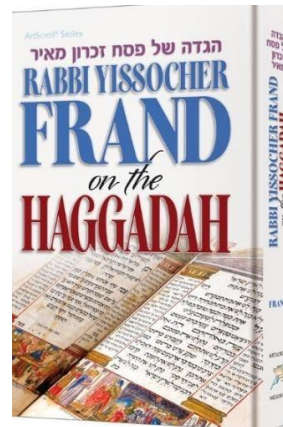
What was so unique about Yosef HaTzaddik that upon seeing his coffin, the Yam Suf immediately decided to split?

Chazal derive this teaching from similar words in two *pesukim*: הַיָּם רָאָה וַיִּנָּס, *the sea saw and it fled*, and וַתִּתְפָּסְאוּ בְּבִגְדוֹ לֵאמֹר שֶׁכֶּבֶד עָמִי וַיֵּצֵב בְּגָדוֹ בְּיָדָהּ וַיִּנָּס וַיֵּצֵא הַחוּצָה

That she caught hold of him by his garment, saying, "Lie with me!" But he left his garment in her hand, and he fled, and went outside (*Bereishis* 39:12).

When Yosef opted to leave his garment in Potiphar's wife's hands and flee, he knew that the fallout was inevitable. He knew that this woman scorned would have him jailed, and that he might even spend the rest of his life in an Egyptian dungeon.

Yet Yosef chose to live *al Kiddush Hashem* despite the dire consequences he would suffer. And what did he have to do in

order to make the *Kiddush Hashem*? He had to fight the natural inclination of his body that was screaming to him to succumb to Potiphar's wife.

Humans aren't the only creatures with natural instincts. The sea also has natural instincts that tell it to flow, and not to stop and stand still in columns of water. Nachshon ben Aminadav certainly provided *some* of the merit necessary to save *Bnei Yisrael* from certain death, but only the merit of Yosef, who had fought his own natural instincts to flee from Potiphar's wife, could cause the Yam Suf to fight its instincts and flee from its natural flow.

We don't want to think about the prospects of dying *al Kiddush Hashem*. We hope never to be tested in that regard. But we are often tested in whether we are ready to *live al Kiddush Hashem*. Are we willing to follow Hashem's Torah when it's not convenient or socially acceptable? Are we able to behave like Torah Jews whether that entails avoiding the banter that is commonplace in the workplace, not excusing ourselves from our tax obligations through dubious loopholes, and so many other areas that require us to live with consequences after we make such decisions?

If we are able to live *al Kiddush Hashem*, then we, too, can merit to see remarkable Divine Assistance in our lives, just as *Bnei Yisrael* did as they watched the Yam Suf split.

“Hillel... would combine matzah and *maror* in a sandwich and eat them together.”

Before acting as Hillel did, wrapping matzah and *maror* together, we first ate them separately. Why? Matzah symbolizes freedom while *maror* symbolizes slavery. We reflect separately on the greatness of freedom and the troubles of slavery, and only then can we try to combine the two ideas, wrapping matzah and *maror* together.

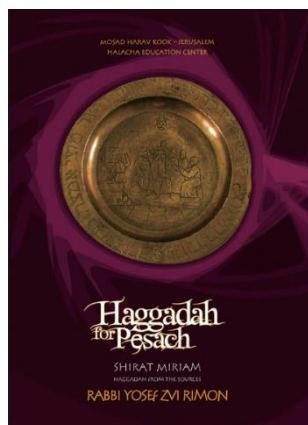
Freedom and slavery together brought us to our redemption. We gained certain characteristics because we had been slaves. Slavery in itself is of course something terrible. However, through our slavery, we received the capacity to **accept authority, to be obedient**. This is an important quality to aid in our struggle against our passions and our lowliest urges. A person must know how to accept the authority of wisdom and knowledge, and how to suppress his animalistic urges. The power of slavery and the acceptance of authority is only useful to a person if he combines them with the feeling of freedom and liberty, as symbolized in the sandwiching of matzah and *maror* together.

This principle was clarified by **Rav Avraham Yitzchak Kook** (*Olat Re'iyah* on the haggadah, *Korech*, p. 49):

The highest form of freedom, whose glory and beauty is only revealed by wearing the **crown of uplifting slavery**... Therefore, the fullest manifestation of freedom comes when it is **sandwiched with slavery**, for this will enable the person to elicit the self-control befitting a truly free person – **controlling the greatest of forces, freedom**.

Freedom is important, but it can be a gift or a curse. **One must know how to live as a free person**. A person who is free of all constraints, and who can do whatever he wants, is not a truly free person. A free person is one **who can do whatever he wants to, but does only that which his pure soul instructs him to do**. A free person is one who **knows how to control his freedom**.

**11) RABBI YOSEF ZVI RIMON
“HAGGADAH SHIRAT MIRIAM”**

There is terrible slavery, but there is also “uplifting slavery.” The latter refers to **using the strengths of one’s body to advance the development of one’s soul** (see pages 453 and 459). The aim of uplifting slavery is to enable the person to control all his powers and to channel them into the proper path, and primarily to control the greatest of forces – the force of freedom itself! One who is unable to control these powers, who gives free rein to every desire and every feeling, is not a free person but is enslaved by his desires and passions.

Slavery by itself is terrible, and that is why we do not lean when we eat *maror*. However, when slavery is united with the characteristics of freedom, when it complements a person’s freedom, it is elevated, and that is why we lean for *korech*. This is the path of true freedom – freedom governed by self-control is uplifting servitude.

MAN'S PARTNERSHIP WITH GOD – *TIKKUN OLAM*

“*Birkat HaMazon: Grace after Meals*”

Jewish law teaches that we recite a blessing after anything we eat. Following a meal with bread we recite *Birkat HaMazon*, the blessing after a meal, or as it is commonly called, “Grace after Meals.” We make a shorter blessing for other items. This can strike us as counter-intuitive. The shortest blessings we make after we eat are for the items that God creates and provides for us, for example, the blessing *boreih nefashot* after a banana or an apple.

The more elaborate blessing we recite after eating, the full Grace after Meals, is only recited for a meal that includes bread. Bread requires man to put a considerable effort into creating.

Why is there a longer blessing after eating bread or matzah? Should we not be more thankful for that which has been given to us without much effort?

Rabbi Soloveitchik explains that when it comes to fruits and vegetables, human beings merely do the harvesting:

It is God who does most of the work. Fruits and vegetables grow by the laws of nature, subject to the will of God. During the period of growth, people are passive, and when the fruit has grown, they merely have to gather it in. Bread, however, is very different. The wheat grows by itself, but it is up to human beings to do the work of plowing and planting, harvesting and grinding, sifting and kneading, and the entire procedure of baking.

The fuller and more elaborate Grace after Meals, *Birkat HaMazon*, is most appropriate because it signifies the noblest act of man, namely, partnering with God. The world can be viewed as an uncompleted creation whereby God deliberately made the world imperfect in order to leave room for human creativity. Man's charge is to finish it and act as a co-creator with God.

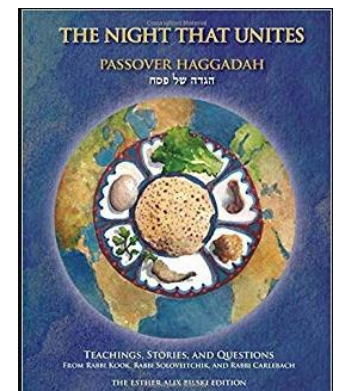
One of the names that the Torah uses for God is *Shaddai*. It is the name of God that is written on the parchment of a *mezuzah*. God also identifies himself with this name when he speaks with Moses. What is the meaning of this name of God? Rabbi Soloveitchik cites the Midrash (Genesis Rabbah 46) which teaches that God, in the act of creation, issues the following order to the world: *Dai!* “Enough!” In the word *Shaddai*, *Dai* is the root of God's name. In the act of creation, God, so to speak, limits his creation. Rabbi Soloveitchik goes on to explain that what God is saying, in essence, is: “In my act of creation, I have not completed things fully.”

At the conclusion of the first week of Creation, on Friday afternoon, as Shabbat was entering at sunset, the world was left unfinished. This was done intentionally. This unfinished part of creation is left for man to complete. Man will be a *partner* in creation.

The Rav explained the imperative that God issued to Abraham (Genesis 17:1) in the following way: “I am the Lord – *Shaddai* – walk before me, and be wholehearted.” The Rav suggested a different interpretation: that the translation is not “to be wholehearted,” rather “to make whole.” In other words, God charged Abraham with the mission of perfecting and fixing the world.

From the time of Abraham until today, this remains an eternal mission of the Jewish people. *Tikkun Olam*. To fix and to heal a fractured world.

12) RABBI AARON GOLDSCHIEDER “THE NIGHT THAT UNITES”

13) RABBI OVADIA YOSEF
"CHAZON OVADIA"

"לא לנו הי' לא לנו, כי לשמוך תן כבוד, על חסדך על אמתך". נראה להסביר בפלות הענין באמרו "לא לנו הי' לא לנו", על פי משל לעני אחד שהיתה לו בת בוגרת שהגיעה לפרקה, ובא אל אחיו העשיר ונפשו בבקשתו להעניק סכום מסוים לנדניתה. ויתן לו הסכום שבקש, וילך לו. ויהי בשובו הביתה, הגיעו ימי פריס הפסת, וידא כי בגיו התהלכו בערם ובחסר כל, לכן הרשה לעצמו לקחת מסכום הנדניא לקנות חליפות שמלות לבגיו ויתר הוצאות עבור צרכי התני, וכחמס דונג מפני אש, ספו תפו כל מעות הנדניא, ולא נשאר בידו מאומה. ונאלץ לבוא פעם נוספת אל אחיו העשיר, אולי יתן לו שנית נדניא לבתו. ויפגשוהו איש חכם, ויאמר לו, סכלו אם תלך עתה אל אחיד, לא יאבה לתת לך מאומה, לאחר שבזבזת כל הכספים שהעניק לך נדניא, למטרה אחרת, אבל שמע בקולי איעצה ויהי הי עשה, צא ושרד לה את הבחור הפיעד לה, ועשה עמו תנאים בנהוג, ואחר כך תפח עמך את התתן ותלך עמו אל אחיד העשיר, ותבקש ממנו לאמר: לא למעני אנכי שואל מעמך, וכל מה שתתן צדק ברב טובך לסיעני שנית בהוצאות החפה והנדניא של בתי, לא לידי התנהו, כי פשעי אני אדע, אלא הגדל נא חסדך ותן מידך הפלאה והרחבה לידי התתן מפש, לצרכי הנשואין, ולך תתנה צדקה לפני הי אלהיך. ויעש כן, וחפץ הי בידו הצליח. הנמשל, הנה אמת נכון הדבר כי הקדוש ברוך הוא מתחסד עמו ונותן עמו לפניו משורת הדין, ומעניק לנו מברכותיו בכל עת ובכל שעה, אבל אנחנו בענינו השתמשנו ברב החסדים ההם להחיות נפשותינו ונפשות בני ביתנו העשופים ברעב, ונתמעטו זכויותינו, כמאמר הכתוב (בראשית לב, יא): "קטנתי מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך". ולכן בבואנו לבקש טוב ושוב את חסדי השם יתברך, אנו אומרים: "לא לנו הי", כלומר, לא בצדקותינו וישר לבבנו אנו שואלים חסד. וגם "לא לנו", כלומר, החסד אשר נתת, לא לידינו התנהו, אבל נא לתת אותו מיד לצרכי הנשואין, (כמאמר וישעיה סב, ה): ומשוע חתן על כלה, ישיש עליך אלהיך", וכמו שפסיים: "כי לשמוך תן כבוד על חסדך על אמתך". (המגיד מדובנא באמת ליעקב).

שָׁנֵי לְחֹת הַקְּבָרִית The Bible tells us of the festivities that occurred when King Solomon dedicated the *Beit ha-Mikdash*, the holy Temple that he had built, and the moving prayer that he offered at this occasion. We find recorded there a great deal of the pomp and circumstance in ancient Jerusalem. Great crowds gathered in Jerusalem that day, and one can only imagine the colorfulness and pageantry, the tumultuous singing and dancing on this happy, dedicated assembly. As the king and the elders and the people surrounded the *aron* (ark), sacrifices were offered by the priests, who then took the *aron* to its place in the innermost part of the Temple, to the *kodesh ha-kodashim*, the holy of holies. And when the *kohanim* left the Temple where they ministered, an even more dramatic event occurred: A dense cloud, representing the mysterious and sublime Presence of God, filled the entire *Beit ha-Mikdash*. Indeed it had an awe-inspiring, ceremonial, dramatically impressive effect.

14) RABBI NORMAN LAMM
"THE ROYAL TABLE"

And yet, somehow, there is one sentence that the author of the Book of Kings put in as a gentle reminder to the reader. It is this one verse which, to my mind, is of the most crucial importance to us: "There was nothing in the Ark except the two stone tablets which Moses put there at Horeb" (I Kings 8:9). That is all! Only two modest tablets of stone. Do you hear the crowds milling, the Levites singing, the masses shouting? Do you see the multitude of sacrifices, the beautifully attired king, the majestic cherubim, the dense and awesome cloud? Do you notice the gorgeous grounds, the august sanctuary? Well, dear reader of

the Bible, all this is nothing, utterly nothing, if not for the fact that *ein ba-aron rak shenei luhot ha-avanim* — that the ark contained two little slabs of stone on which were engraved the commandments that God gave to Moses at Sinai.

All this ceremony is wonderful as long as we keep the main thing in mind: Once Torah is ignored, once it is displaced from the ark of the heart, once it is allowed to atrophy from neglect, once that Torah is missing — then all the noise and song, all the beauty and majesty, all the dignity and ceremony is of no value. If we remember the main thing, then everything falls in place. Ignore the essentials, and everything else loses meaning.

Is not that something which we must learn and learn again? Like most moderns, we have, throughout life, a tendency to be diverted from the vital by the trivial. As life gets more complicated and society more complex, as techniques and trinkets proliferate, we progressively lose the ability to distinguish between the genuinely purposeful and the generally superfluous, between the fundamental and the frivolous.

May we, rather, in good health, in tranquility and in peace, learn to stop every once in a while in the course of our busy lives and inquire of ourselves of that ancient yet ever-significant verse *ein ba-aron rak shenei luhot ha-avanim*. For only by striving to live by the ideals of the commandments inscribed on those two tablets of stone, stored in the ark of every Jewish heart, will all the rest of life prove meaningful, satisfying, and beautiful.

